

Veselības ministrija: onkoloģijas jomā centrā jābūt pacientam

Publicēts: 04.06.2021.

[Informācija presei](#)

[Onkoloģijas uzlabošanas plāns](#)

Cilvēkam, saskaroties ar onkoloģisku slimību, ir jābūt nodrošinātai pilnīgai informācijai, savlaicīgi jāsaņem nepieciešamie diagnostikas izmeklējumi un piemērotākā ārstēšana, jāsaņem psihoemocionāls atbalsts un rehabilitācija, kā arī nepieciešamības gadījumā paliatīvā aprūpe. Būtiski, ka sistēmas centrā ir cilvēks. Šādu pieeju paredz Veselības ministrijas kopā ar nozari izstrādātais Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāns 2022. - 2024. gadam, kurš šodien tiks nodots sabiedriskajai apspriedei.

Plānā ietvertais galvenais mērķis – attīstīt uz cilvēku centrētus, integrētus veselības aprūpes pakalpojumus, kas novērs priekšlaicīgu mirstību no onkoloģiskām slimībām. Latvijā ļaundabīgie audzēji ir otrs biežākais nāves cēlonis iedzīvotāju vidū, veidojot apmēram piekto daļu no visiem nāves cēloņiem. Ik gadu aptuveni 11 tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju tiek diagnosticēti ļaundabīgi audzēji, un aptuveni seši tūkstoši ik gadu nomirst ļaundabīgo audzēju dēļ.

🗨️ Nevis sistēma vai slimība, bet patients ir jaunā un mūsdienu situācijai atbilstošā onkoloģijas pakalpojumu uzlabošanas plāna centrā. Nākamās paaudzes onkoloģijas pakalpojumu uzlabošanas plāns ir vērstas uz pacientiem draudzīgu un vieglāk saprotamu gan profilaksi, gan ārstēšanu,” saka veselības ministrs Daniels Pavļuts.

Turpmākajos gados nepieciešams panākt, ka cilvēks, saskaroties ar onkoloģisku slimību, var būt drošs par to, ka saņems sev atbilstošus kvalitatīvus pakalpojumus. Tematiski to var iedalīt vairākos virzienos.

Profilakse. Jābūt nodrošinātai pilnīgai informācijai par to, kā novērst dažādus riska faktorus, lai mazinātu onkoloģiskas slimības iespēju (neveselīgs dzīvesveids, t.sk., atkarību izraisošu vielu lietošana, nesabalansēts uzturs, nepietiekama fiziskā aktivitāte). Tāpat būtiskas ir profilaktiskās pārbaudes – vēža skrīnings, kā arī vakcinācija pret cilvēka papilomas vīrusu meitenēm un zēniem. Ir svarīgi, ka par profilaktiskajiem pasākumiem cilvēku informē arī viņa ģimenes ārsts, savukārt pats pakalpojums neatkarīgi no tā saņemšanas vietas ir kvalitatīvs un salīdzināms.

Savlaicīga diagnostika. Viens no mērķiem ir pilnveidot diagnostikas iespējas, kā rezultātā cilvēks savlaicīgi varētu saņemt nepieciešamos izmeklējumus sevis izvēlētā ārstniecības iestādē – tas nozīmē, ka pakalpojuma kvalitāte nedrīkst būt atkarīga no atrašanās vietas.

Atbilstoša ārstēšana. Lai nodrošinātu personalizētu un mērķtiecīgu ārstēšanu, nepieciešams uzlabot jaunu medikamentu pieejamību onkoloģiskajiem pacientiem. Diemžēl nepietiekama finansējuma dēļ joprojām ir vairāku lokalizāciju audzēji, kuru ārstēšanai kompensējamo zāļu sistēmā nav pieejama inovatīva terapija. Tāpat svarīgi ārstniecības procesā iesaistīt multidisciplināru komandu, lai pacients saņemtu visu nepieciešamo palīdzību. Kā arī nepieciešams ieviest vienotas vadlīnijas un algoritmus, lai cilvēks saņemtu izmeklēšanu, ārstēšanu, kontroli un aprūpi pēc vienotiem kvalitātes standartiem, kādi ir definēti Eiropā.

Atbalsts un rehabilitācija. Lai sekmētu to, ka pacienti ar onkoloģiskajām slimībām var pēc iespējas optimāli pārdzīvot terapijas procesu un pēc iespējas kvalitatīvāk atgriezties sociālajā un ekonomiskajā aprītē, nepieciešams nodrošināt ne tikai terapiju, bet arī psihosociālo rehabilitāciju. Lai to nodrošinātu Veselības ministrija kopā ar Labklājības ministriju (LM), kā arī piesaistot citus sadarbības partnerus, turpinās uzsāktās aktivitātes veselības aprūpes pakalpojuma cilvēkiem ar onkoloģisku slimību satura pilnveidošanā, lai izveidotu un sniegtu starpnozaru atbalstu un pakalpojumus, t.sk. psiholoģiskā atbalsta jomā.

Paliatīvā aprūpe. Arī paliatīvā aprūpe ir daļa no kopējā ārstēšanas un aprūpes procesa, tāpat kā rehabilitācija. VM un LM mērķis ir izveidot visaptverošu, uz cilvēku centrētu paliatīvo aprūpi, kas neatkarīgi no iedzīvotāju sociālekonomiskā stāvokļa nodrošinātu savlaicīgus, kvalitatīvus un izmaksu ziņā pieejamus pakalpojumus, tai skaitā psihoemocionālo atbalstu dzīves nogalē gan cilvēkam, gan viņa ģimenei. Lai gan kopumā paliatīvās aprūpes pakalpojumi tiek nodrošināti, paliatīvās aprūpes pakalpojumu jomu nepieciešams attīstīt un pilnveidot multidisciplināri, uzlabojot pakalpojuma pieejamību un aprūpes nepārtrauktību, kā arī nepieciešams uzlabot ārstniecības personu un sociālās jomas speciālistu sadarbību.

Pieejami speciālisti. Ļoti būtisks aspekts ir veicināt speciālistu pieejamību visā Latvijā, veidojot cilvēkresursus “kartējumu” onkoloģijas jomā. Rezultātā vajadzīgais speciālists būs pieejams cilvēkam ērtā vietā. Savukārt uzlabojot ārstniecības personu darba samaksu, kā arī citus apstākļus, tai skaitā, iespējas pilnveidot zināšanas, mediķi būs apmierināti ar darba vidi, kas veicinās labāku savstarpējo komunikāciju un ārstēšanu. Jāuzsver, ka ne mazāk būtiska ir pacientu apmierinātība, tāpēc jāveicina ieklausīšanās pacientu viedoklī un pieredzē, lai uzlabotu pakalpojumus.

Papildus minētajiem pasākumiem iecerēts turpināt iepriekš iesāktas vai plānotas iniciatīvas onkoloģijas jomā, kurām iepriekš nav piešķirts papildu finansējums. Piemēram, plānots uzlabot vēža skrīninga programmas, attīstīt patoloģijas centru, uzlabot rekonstruktīvās ķirurģijas pakalpojumus onkoloģisko slimību pacientiem un tehnisko palīg līdzekļu klāsta pieejamību, kā arī attīstīt citus pakalpojumus.

Lai īstenotu minētos pasākumus, 2022. gadā indikatīvi būtu papildus nepieciešami 101,49 miljoni eiro, 2023. gadā - 130,69 miljoni eiro, 2024. gadā - 150,27 miljoni eiro. Attiecībā uz nākamo gadu, lielākā summas daļa – 64,03 miljoni eiro paredzēti medikamentiem, 20,08 miljoni eiro, lai paplašinātu diagnostikas iespējas, 5,86 miljoni eiro, lai veiktu tarifu pārrēķinu, savukārt 2,55 miljoni eiro plānoti rehabilitācijai un paliatīvajai aprūpei.

Pats dokuments “Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāns 2022. - 2024. gadam” šodienas laikā būs pieejams [Veselības ministrijas tīmekļa vietnē](#).

2022 — 2024

**Ko iegūs onkoloģijas
pacients un ikviens
iedzīvotājs?**

**ES būšu
informēts:**

- ✓ par profilakses pasākumiem
- ✓ kā saņemt profilaktiskās pārbaudes
- ✓ par pusaudžu vakcināciju pret papilomas vīrusu

2022 – 2024 Ko iegūs onkoloģijas pacients un ikviens iedzīvotājs?

ES regulāri pārbaudīšu savu veselību:

- ✓ saņemšu kvalitatīvus pakalpojumus
- ✓ zināšu, kā rīkoties pēc pārbaudēm
- ✓ būšu saziņā ar savu ģimenes ārstu

2022 – 2024 Ko iegūs onkoloģijas pacients un ikviens iedzīvotājs?

ES pakalpojumus saņemšu savlaicīgi:

- ✓ lai saņemtu pakalpojumus, man nebūs ilgi jāgaida
- ✓ varēšu izvēlēties ārstniecības iestādi
- ✓ man piemeklēs piemērotāko ārstēšanas metodi

2022 – 2024 Ko iegūs onkoloģijas pacients un ikviens iedzīvotājs?

Ārstēšana pēc vienota kvalitātes standarta:

- ✓ būs iespēja saņemt Eiropas standartiem atbilstošu izmeklēšanu, ārstēšanu, kontroli un aprūpi
- ✓ būs pieejami dažāda veida atbalsta pakalpojumi

2022 – 2024 Ko iegūs onkoloģijas pacients un ikviens iedzīvotājs?

MANS ārsts ir zinošs un atbalstošs:

- ✓ speciālisti būs pieejami reģionos
- ✓ speciālists ir zinošs un apmierināts ar darba vidi - pozitīvi ietekmē komunikāciju un ārstēšanu
- ✓ ārsts ir iejūtīgs – izvērtēs, kā pateikt par diagnozi, kā to izskaidrot, veicinās līdzestību

2022 – 2024 Ko iegūs onkoloģijas pacients un ikviens iedzīvotājs?

